

Een participatief onderzoek naar inclusie: welkom en luisteren

Achtergrond

- Doorstart practoraat m.i.v. 1 augustus 2024, inclusie was bestaande onderzoekslijn
- Practoraat 'Burgerschap: Kritisch denken en doen' heeft focus op handelen in de praktijk
- Eerste stap onderzoekslijn inclusie: ervaringen van studenten in beeld brengen

Aspecten van inclusie

Voel je je welkom?

Wordt er naar je geluisterd?

Onderzoeksaanpak

Participatief actieonderzoek is een benadering om samen te leren ten behoeve van sociale verandering. In dit onderzoek gaat de sociale verandering om inclusie van studenten.

Focus op welkom
voelen en luisteren.

Studenten actief
betrokken:
onderzoek met
hen, niet over hen.

Gesprekken met
18 studenten vanuit 9
colleges. Werving via
docenten en mentoren.

Verschillende contexten besproken: klas & beroepspraktijkvorming

Semi-gestructureerde vragen (welkom, luisteren, jezelf kunnen zijn + context).

Participatieve gespreksvoering: de belangrijkste overtuiging is dat de student deskundig is over zichzelf en dat wij die deskundigheid naar buiten halen (Delfos, 2009).

Afbeeldingen als gespreksstarter.

Logboek onderzoekers met observaties en eerste interpretaties.

Reflectieve gesprekken tussen practoraatsleden.

Analyse

Uitspraken van studenten over ervaringen betreft 'welkom voelen' en 'wordt er naar je geluisterd' binnen verschillende leeromgevingen: klas, opleidingsinstituut en beroepspraktijkvorming.

Bevindingen

- Studenten voelen zich over het algemeen welkom en gehoord.
- Docent-student relatie speelt een hele belangrijke rol hierbij: studenten waarderen het enorm als zij serieus genomen worden door hun opleiders.
- Medestudenten zorgen voor een warm groepsgevoel, soms ervaren studenten vooroordelen van medestudenten.
- Tijdens beroepspraktijkvorming voelen sommige studenten zich ondergewaardeerd: zij ervaren dat er weinig rekening gehouden wordt met hun kwaliteiten en achtergrond.
- Geen verschillen gevonden in opleidingsniveau en opleiding.

Positieve quotes

"Op mijn stageplek werd ik echt als collega gezien. Dat voelde goed."

"Mijn mentor heeft me altijd gesteund en dat heeft me echt geholpen."

"Als iedereen hetzelfde wordt behandeld, voel ik mij welkom."

"Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik mezelf moest verstoppen."

Aanbevelingen

- ✓ Structureel luisteren naar inbreng studenten.
- ✓ Aandacht voor docenten om oprecht te luisteren naar studenten.
- ✓ Structureel aandacht voor veilig klassenklimaat. Dat is in het bijzonder van belang bij het omgaan met gevoelige onderwerpen.
- ✓ Aandacht voor inclusie bij stagebedrijven.
- ✓ Evaluatie lesmateriaal op inclusie.

Reflectie op bevindingen

- Studenten ervaren inclusie wanneer docenten actief handelen, ruimte geven voor diversiteit en doorvragen.
- Inclusieve leeromgevingen, zowel in de klas als tijdens beroepspraktijkvorming, versterken betrokkenheid en veiligheid.
- Negatieve ervaringen of breuken in de schoolloopbaan laten zien waar inclusie verbeterd kan worden.
- Versterkende praktijken zijn: zichtbaar maken van diversiteit, participatie stimuleren en continu reflecteren op ervaringen.
- Samen bewust het moeilijke begrip inclusie bespreekbaar maken:
 - Kritische reflectie naar onszelf: Wat weten we niet en wat zien we vanuit onze eigen achtergrond.
 - Kennis over inclusie en ongelijke posities in ons sociale systemen delen en studenten hierin meenemen.